

Til: BFD v/politisk ledelse :

Fra: KA
Arbeidsgiverorganisasjon
for kirkelige og ideelle
virksomheter

Dato: 8. mars 2022

Innspill til statsbudsjettet for 2023 fra KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige og ideelle virksomheter

Hovedpunkter:

- Som følge av erfaringene med strømkrisen og manglende dekning av utgifter til kirkebygg, ber KA om at kommunenes ansvar for finansiering av kirkebygg omtales og bekreftes i budsjettproposisjonen for 2023.
- For å nå målet om oppgradering av middelalderkirker innen 2030, er det viktig at arbeidet med bevaringsprogram fortsetter innenfor de rammene som nå er lagt. Det er viktig med en bevilgning på minst 200 mill. kr. til dette formål for 2023. For å sikre god rådgivning til lokale kirkeiere og oppgradering av kirkebyggdatabasen med FDV-funksjon, ber vi også om en økning på totalt 3 mill kr. i tilskuddet til KA som nasjonalt fagmiljø på kirkebygg og gravplass.
- KA ber om en pris- og kostnadsjustering av rammetilskuddet til rettssubjektet Den norske kirke for 2023
- For å bevare mangfoldet i barnehagesektoren og styrke frivillig sektor, ber vi om at Regjeringen får fortgang i arbeidet med historiske pensjonsforpliktelser for menighetsbarnehagene, samt øker grensen for skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner

Nærmere om tilskudd til kirkebygg og gravplasser (kap 882)

Post 61 Tilskott til freda og verneverdige kyrkjebygg

Stortinget har vedtatt at til tusenårsjubileet for kristningen av Norge i 2030, skal middelalderkirker i stein ha «et normalt vedlikeholds nivå». Dette omfatter 158 kirker. For å nå dette målet, samt få fart på den varslede storsatsingen på vedlikehold av kulturhistorisk viktige kirkebygg, er arbeidet som nå pågår i styringsgruppen for bevaringsprogrammet svært viktig. Her deltar KA sammen med Kirkerådet og Riksantikvaren.

Vi legger til grunn at BFD følger opp statens forpliktelser i hht. Stortingets betingelser for delingen av OVF. Den innebærer dels at Den norske kirke overtar en del av de eiendommene som i dag eies av OVF, dels at staten skal påta seg en finansieringsforpliktelse overfor visse kirkebygg, tilsvarende verdien av det som er igjen i fondet i statens eie etter delingen. Siden 2023 er første satsingsår for kirkebevaringsprogrammet, forventer vi en satsing på 200 mill. kr. til dette formål i budsjettet for 2023.

KA er svært glade for at arbeidet med et framtidig bevaringsprogram nå er godt i gang, og ser at dette vil øke aktiviteten for istandsetting og sikring av kirkebyggene ytterligere. Med bakgrunn i erfaringene med tilskuddsordningene de siste tre årene og den ventede satsningen, vil vi peke på kirkeieernes økte behov for tilgjengelighet til et kvalifisert og bredt fagmiljø i KA.

Post 70 – Tilskudd til kirkebygg og gravplass

Tilskuddet til KA sitt arbeid innen kirkebygg- og gravplassfeltet har i en årrekke bidratt til et viktig fagmiljø og et forbedret kunnskapsgrunnlag om norske kirker og gravplasser. Kirkebyggene i Norge rehabiliteres i dag for ca 700 mill kr pr. år. Som kirkebyggeiernes medlemsorganisasjon har KA - Avdeling for kirkebygg og eiendomsforvaltning gjennom mange år opplevd et jevnt behov for informasjon, veiledning, kursing og tilgjengelig

informasjonsmateriell. Avdelingens arbeid med utvikling av ny kunnskap via forskning og ulike prosjekt har vist seg viktig i kulturminneforvaltningen. Dette gjenspeiles også i det tette samarbeidet mellom Riksantikvaren og KA.

Kirkeeiernes behov for faglig kompetanse, rådgivning og kurs har de siste årene vært stigende. Dette har blitt tydeligere i forbindelse med de statlige tilskuddsordninger, samt økt fokus lokalt på tilstandsvurderinger. Bevilgningen til KA sin gravplass- og kirkebyggavdeling økte i 2022 med 500 000 kr. Da hadde bevilgningen stått stille i flere år. På grunn av behovet for økt utadrettet aktivitet, bes det om en økning av bevilgningen fra 12,5 mill kr i 2022 til 13,5 mill kr i 2023.

Kirkebyggene og gravplassene er systematisert i en egen kirkebygg- og gravplassdatabase hos KA. Databasen er i aktiv bruk både av kirkelige og ulike offentlige organer.

Kirkebyggdatabasen fornyes i 2022 og 2023. Rehabiliteringen vil gi større tilgjengelighet og funksjonalitet for alle brukere. Spesielt viktig for kirkeeierne og kulturminnearbeidet er forvaltning-, drift- og vedlikeholdsfunksjonen (FDV) som planlegges inn i databasen. Denne funksjonen vil være et viktig og nyttig grep for framtidig bevaring og oppfølging av kirkebyggene. Anskaffelsen av ny database var i 2020 beregnet til å koste 8 mill kr. Med bakgrunn i årsveksten på konsumprisindeksen for 2021 på 3,5 % og utvidet vekt på FDV-funksjonen i anskaffelsen, er det grunn til å anta at 8 mill kr er for lite. KA har oppsparte midler til databasen på 7 mill kr, men dette vil ikke være tilstrekkelig. Vi ber derfor om en ekstrabevilgning på 2 mill kr til databasen i budsjettet for 2023.

Kommunenes ansvar for finansieringen av Den norske kirke

KA imøteser en omtale av kirken i forbindelse med rammetildelingen til kommunene i statsbudsjettet, jf. brev fra BFD i 2020 om forholdet mellom kirke og kommune etter ny trossamfunnslov. 2/3 av tilskuddet til Den norske kirke dekkes i dag av kommunebudsjettene, og denne ordningen er forutsatt videreført innenfor nye rettslige rammer. Selv om den enkelte kommune har ansvar for å fastsette bevilgningsnivået ut fra lokale prioriteringer, er det viktig at det omfattende kommunale ansvar for kirkens økonomi, jfr. ny trossamfunnslov § 14, tydelig fastholdes og påpekes fra Regjeringens side i omtalen av oppgaver som tilligger kommunesektorens finansieringsansvar. Det gjelder særlig de betydelige utgiftsforpliktelser knyttet til vedlikehold av de mange kulturhistorisk verdifulle kirkebyggene. I tillegg har erfaringene med høye strømutfgifter gjort at det synes viktig å klargjøre kommunenes finansielle ansvar. En rekke kommuner har gitt avslag på lokalkirkens bønn om hjelp til å håndtere høye strømregninger, noe som skaper betydelige utfordringer lokalt.

Nærmere om det statlige rammetilskudd til rettssubjektet Den norske kirke (kap 880)

Regjeringen har etter KAs oppfatning fulgt opp de økonomiske forutsetninger Stortinget la til grunn da ny trossamfunnslov ble vedtatt i april 2020. Et videreført tilskuddsnivå til kirken nasjonalt er avgjørende for at Den norske kirke skal kunne opprettholde en landsdekkende prestatjeneste, en forsvarlig nasjonal/regional administrasjon, samt nødvendige rammer for å kunne gi tilskudd til trosopplæring og diakonalt arbeid lokalt.

En vesentlig andel av rammetilskuddet videreformidles som tilskudd til stillinger innen undervisning og diakoni i de kirkelige fellesrådene. Gjennom effektivisering og omstilling i Kirkerådet/bispedømmerådene er det de siste to årene frigjort midler som har gitt økt innsats til disse formål. Rammetilskuddet til Dnk er også et viktig politisk signal om betydningen av den innsats Den norske kirke gjør for å gjenoppbygge fellesskap etter pandemien. Dette gjelder alt fra sjelesorgsamtaler, digitale arrangementer som gudstjenester, konserter, andakter, ulike arrangementer for barn og unge, eldre osv.

Som følge av at staten overtar eierskapet til OVF fra 1.1.2023 legges det til grunn at kirken fra samme tidspunkt får de nødvendige tilskudd til *istandsetting og forsvarlig vedlikehold* av de eiendommer som skal overføres fra OVF til Den norske kirke, jf. Innst. 209 S (2019-2020).

Kompensasjon for historiske pensjonsforpliktelser på kommunal sektor

Det ble i 2019 etablert en tilskuddsordning til dekning av ideelle og andre virksomheters historiske pensjonskostnader knyttet til offentlig tjenstepensjonsordning. Ordningen gjelder kun privat virksomhet med offentlig tjenstepensjonsordning som har levert lovpålagte spesialisthelsetjenester og barneverntjenester. På kommunal og fylkeskommunal sektor har en liknende ordning ikke materialisert seg.

Et eksempel på konsekvensene av dette viser seg for sokn i Den norske kirke som har drevet menighetsbarnehager siden 1970- og 80-tallet. Den gangen var kirkens ansatte kommunalt ansatte, og det var dermed gitt at ansatte i menighetsbarnehagene måtte ha offentlig tjenstepensjon. Det var også et ønske at ansatte skulle kunne bytte mellom menighetsbarnehager og kommunale barnehager uten å bytte pensjonsordning. Når en menighetsbarnehage legges ned i dag, blir dermed soknet sittende igjen med en årlig reguleringspremie, uten å motta noe tilskudd for å dekke den. For Gjerdrum og Heni sokn, som la ned Askhøgda menighetsbarnehage i 2020, kom reguleringspremien i 2021 på kr 193 000 for dem som hadde vært ansatt i barnehagen. Det er mye penger for en liten ideell virksomhet. Også flere andre typer barnehager som ble startet i tiårene før barnehageløftet har hatt offentlig tjenstepensjon som en forutsetning for sin drift.

Det er svært viktig at Helse- og omsorgsdepartementet i sitt videre arbeid favner velferdstilbydere i alle sektorer som er berørt, som barnehagesektoren, når en ordning for kommunal og fylkeskommunal sektor nå skal utredes. I Prp 1 S (2021-2022) fra Helse- og omsorgsdepartementet står det at utredningen er blitt forsinket som følge av koronasituasjonen. Vi håper på en snarlig løsning slik at menighetsbarnehagenes pensjonsryggsekk kan håndteres på lik linje med ideelle velferdstilbydere på statlig sektor.

Skattefradrag for gaver til frivillige organisasjoner

I statsbudsjettet for 2022 ble grensen for skattefrie gaver til frivillige organisasjoner senket fra kr 50 000 til kr 25 000. Dette var en svært beklagelig utvikling i en tid der sivilsamfunnet skal bygges opp igjen etter pandemien, og både trossamfunn og frivilligheten for øvrig trenger å øke gaveinngangen. Vi håper regjeringen vil se verdien av både private personers og bedrifters gaver til frivilligheten, og understøtte dette bedre i årene som kommer – i første omgang med å omgjøre fjorårets kutt og gjenopprette grensen på kr 50 000.

Ta gjerne kontakt hvis dere har spørsmål eller ønsker mer informasjon om noen av disse sakene eller andre problemstillinger som berører våre medlemmer.

Med vennlig hilsen

Marit Halvorsen Hougsnæs, adm.dir. i KA